

BIRAJU PRVA MJESTA

22. nedjelja kroz godinu, C

Vrlo suvremena prispodoba (Lk 14, 1.7-14): objed s mnogo gostiju ili neko svečano primanje s više poznatih osoba. Tu je i televizija, novinari... I onda se nekako osjeti kako ljudi, kao slučajno, biraju viđenija mjesta. Moguće je međutim da se dogodi nešto suptilnije: neki gosti koji imaju o sebi visoko mišljenje uopće ne zauzimaju mjesta ili biraju napadno posljednja mjesta očekujući da će ih ravnatelj stola „prinuditi“ da zauzmu neko bolje mjesto i to uz beskrajna natezanja u stilu: „Samo poslije Vas!“ Nije dakle čudo da se danas na svečanim primanjima i večerama, na mladomisničkim slavljinama i na svadbama pribjegava onim karticama s imenima koje stoje na stolu. Tako svatko zna svoje mjesto i ne mora pasti u nepriliku na nekoga „podsjedne“, a ravnatelj stola ima dovoljno vremena unaprijed odlučiti kojim redom postaviti goste.

Očito je da nas Isus danas ne poučava lijepom ponašanju za stolom, niti nam preporučuje tehniku kako ćemo se ipak progurati na bolje mjesto („Prijetelju, pomakni se naviše!“). Radi o nečem drugom.

Prvo. Ima jedna temeljna, prastara, praiskonska napast. To je oholost, ona naopaka potreba izdizati se iznad svojih stvarnih dometa i svoje stvarne vrijednosti. Eno je na prvim stranicama Svetoga pisma. Čovjek i žena u počecima ni u čem ne oskuđijevaju. U potpunom su skladu sa sobom i s prirodom. I onda ponuda: „Bit ćete kao bogovi“. Čovjek i žena bi htjeli imati još nešto više. Istina, ne znaju oni što bi to bilo. Ne pitaju koliko je to u redu. Žele biti kao bogovi. Uzdići se iznad onoga koji ih je stvorio. Ta ih njihova žudnja onda dovodi do toga da gube povjerenje u svoga Stvoritelja. Okreću leđa svome Bogu i idu u pustolovinu s Napasnikom.

Drugo. Svima nam se događa da u nekoj situaciji u prvi mah pomislimo kako puno vrijedimo, kako smo na određenim područjima nezamjenjivi, kako s nama sve pada ili ostaje; ali kad smo sami sa sobom, vidimo svoje vlastite domete. Naime, duboko u sebi svaki od nas vrlo dobro znade koliko stvarno vrijedi. A eto, unatoč toga, događa se da sami sebe namećemo na neka viša mjesta, da žudimo staviti se iznad ostalih. Tako se često obistinjuje naopako pravilo: što manje vrijedim, to mi je više stalo da pokažem kako ipak vrijedim. I tako se zapravo dovodim u tragikomičan položaj da i sam postanem uvjeren u neku svoju veličinu koja u stvari i ne postoji.

Treće. U takvom je stavu određena samodopadnost, sebičnost, samoživost. Moj pogled tada ne doseže dalje od mog vlastitog nosa. Vidim samo sebe. Želim biti na prvom mjestu, bez obzira što će moje probijanje do toga mjesta značiti gaženje prava bližnjega. I time se načelno odalečujem od Boga koji nas uči ljubavi prema bližnjemu, samoprijegoru i samopredanju.

Netko bi se onda mogao zapitati koja je onda razlika između zdrave ambicije, zdravog natjecateljskog duha (toliko potrebnog u stvaranju ove naše civilizacije) i one bolesne samodopadnosti i umišljenosti o kojoj govori evanđelje. Jednostavno u tome da je čovjek kršćanin svjestan da je sve što stvarno posjeduje Božji dar koji on zahvalno prima i njime se ne hvališe. A svaki je dar dobar ako se njime služim na dobro, „na saziđivanje“, kako veli Pavao. A ljubav, ona prava ljubav, ljubav prema Bogu i bližnjemu bit će ono konačno i temeljno načelo svega našeg djelovanja.

Zvonko Pažin